

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільях і святках.

БУЖОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Політичні стремління в Росії.

III.

(Дальше.)

В останніх 30 літах повстала в Росії нова сила, що має подвійне лице: індустрія, котра разом витворює клясу капіталістів і робітників. Та сила — мимоволі — зробила російські політичні стремління свідомішими, більш реалістичними, і то від половини 80-их років. До того часу остали були всі стремління чисто ідеологічними, яко вислідок духового розвою Росії. В останніх 10—15 літ відбула ся в Росії цілком реальна боротьба інтересів, котра вправді не знищила в Росії всю ідейність, але все таки значно вплинула на політичні стремління в Росії. Щоби зрозуміти цілу річ, треба знати своєрідність російської буржоазії. В сути річи властиво високо культурний чинник, стала російська буржоазія що-до своєї внішности антикультурним елементом в російській життю. Все старе, закостеніле, традиційне, все те мало свій осередок, в російській буржоазії. До недавна була она найбільшим ворогом просвіти і поступу. Цар, що єї властиво допоміг до такої сили, був єї божком, а безусловна слухняність супротив него святим обовязком. Дуже помалу увійшла просвіта в єю масу, дуже помалу вступила російська буржоазія на дорогу всесвітної культури. Але доси она не свідомо своєї сили, своїх інтересів; тому она ще тепер є союзницею абсолютизму. З нігілістами багато більше симпатизували і їх спомогли шляхтичі і дідичі, ніж буржоазія,

котра їх або зовсім не розуміла, або відносила ся дуже ворожо.

По сих замітках можемо коротко схарактеризувати теперішні політичні стремління, причім обмежимо ся на найголовніші річи.

Розчарованя, які наступили у російської інтелігенції за часів Александра III-го, довели велику часть російської освіченої суспільности до ворожнечи проти всякої політики. Ставлено нову засаду: культурну працю в границях теперішнього суспільного порядку. Люди так собі казали: селянинови бракує передовсім знане, але не знане політики, лише знане цілком реальних, своїх безпосередних інтересів, н. пр. як вести відповіднійше господарку, як найліпше вихисувати плоди земельні, як плекати товар, як вихисувати самоуправу, на яку зіволів абсолютизм, і т. д. Голошено на всі застави: селянин потребує хліба, не політики: отже треба піти до селянина і навчити єго се. Треба піднести культуру, не підготовляти революції. Люди ставили ся на цілком реалістичнім становищу: они йшли до селянина не на те, щоби самого себе жертвувати, але щоби самому жити і помогти собі в буденнім життю. Ті люди працювали яко примірні господарі, як учителі, але не бавили ся в політику. Характеристичне для сего нового руху є, що не пенчено селянина, не ставлено єго як незвичайну людину, але старано ся єго помалу виховати. Маємо н. пр. пана Енгельгарта, котрий прославив ся в цілій Росії тим, що запровадив на своїм дворі примірне господарство, де цілі сотки молодих людей ви-

ховали ся на добрих господарів. Сей рух запанував російською інтелігенцією при кінці 80-их років, але тепер він ослабає з причин, котрі ще пізнійше пояснимо.

В тім часі повстав ще иньший культурний рух, що розпочав ся з великим шумом, але скоро й затих: се з'явили ся Толстовці. Був се сентиментально-ідеологічний рух, а єго духовним батьком гр. Толстой. Він проповідував, що інтелігенція муєть жити житєм природним, не зіпсованим так званою цивілізацією: а природним є лише природа і працюючий чоловік, т. є селянин. Не підносити селянина до себе, але знизити ся до него: лише так можна жити після правдивої науки Христової. Властиво працювали прихильники Толстого для себе самих, для спасенія своєї душі, для їх власної людяности, і лише посередно они могли помогти селянинови. Після головної засади їх учителя: „не противити ся злу“ — не интересують ся Толстовці політикою зовсім. Они старали ся лише за помочию природи і селянської праці спасти свою душу. На кілька літ запанував сей рух мов яка зараза російською інтелігенцією, котра цілими товпами вандрувала на село і заклала колонії, в котрих мали здійснити ся засади первісного комуністичного християнства. Але небавом показало ся, що цілий рух був чисто ідеологічним. Єго знищило власне те зло, против котрого він не хотів бороти ся: абсолютизм, котрий ненавидів Толстовців так само, як нігілістів. Бо-ж російська реакція поступає так само, як кожда иньша реакція, після засади: „Хто не є за мною, той против мене.“

ЗБИТОЧНИКИ.

Нас був такий гурточок, що дав ся всім у знаки. Не було такого не то коня, але і свині на толоці, на котрій ми би не їхали, не було такого плота, що ми би єго не перелізли, не було дерева, з котрого би ми не кушали оwoчів, не було даху, з котрого би ми не вибирали цвюків, не було собаки, котру би ми не дровичили і не було жиди, котрого би ми не били. Мій штаб збирав ся звичайно у суботу вечером. Моєю річю було вже постарати ся, щоби як найскорше дзвонили на утрєню. Піддичий дїставав за те нераз спорий кулак тютюну з пушки мого батька, а я сам помагав тягнути дзвони, що аж цїт виступав на хребті. З камяної високої дзвіниці гуділи дзвони а їх звінкі голоєи варили ся між тїсними стїнами і через невеликі вікна виїтали на всі чотири сторони свїта, перебігали по брудних жидівських уличках, по страганах і скелениках, завертали до чепурних міщанських хаток, несли ся по полях та левадах, по садах та провалах, розпльвали ся над широким ставом і відбивали ся аж під лісом у високім каміньоломі невгомоннім відгомонем. Се був знак для всіх роздільських міщан, що тиждєна робота свінчила ся і що завтра наступає дєнь відпочинку, а для моїх однолітків було се гаслом, щоби як найскорше збирали ся на цвин-

тари під церквою. Кождий видав шило і дратву, чи гібель, чи ковальський молот чи боднарську довбню і спішив мавіцями на місце збору.

Тут був наш головний табор. Цвинтар був оточений старим, грубим муром з нетесаного каменя. Той мур давав нам знаменитий захист. Щоби можна було через него слїдити добре всяке небезпечєство, або в данім разі легко утечи через мур, ми повиривали декуди каміне з твердого стародавнього цементу і поробили на мурі щерби мов на охороннім валі якої твердині.

Ми мали свої тайні знаки і уміли порозумівати ся на віддалене ріжними свистами, бо нераз грозило нам не з одного боку небезпечєство. Найнебезпечїйше було, як бувало тато небіжчик сховає прута за плечима, та ніби то проходжуючись по городци, зайде на цвинтар, та приловить цілу громадку. Але і тогди вистарчав один свист, щоби в одній хвили тільки майнули голі пати малих обірванців і всі щезли як привид по тайних крївках, котрих крім нас не міг ніхто віднайти. Тогди тільки я лишав ся і слухав зі спущеною головою наказів, щоби ми не толочили трави на цвинтари і не робили збитків. Але за чверть години моя громадка вже знов була зібрана на иньшій збірній місци.

Було то перед Петром 187... року. Піддичий видзвонив три рази у „великий“, що аж серце в дзвонї завертало ся і било по два рази

в крису говорячи: „Дай-нам — хлі-ба, дай-нам — хлі-ба! Відтак я задзвонив у більшу сінтурку, що казала тєнь-тє-лєнь, потім в другу кутьку-луть. Тимчасом обвинув піддичий на руку шнур другого дзвона, меншого, що тобї і обернув си на осях а не відозвав ся інакше, як все бам-сам, бам-сам; ми єго через те всі не любили. Тепер ми ударили три рази у всі дзвони з двома перестанками, в котрих я сінгував тєнь-тє-лєнь і кутьку-луть а відтак закінчив три рази великий дзвін своїм поважним „дай-нам — хліба!“

Я станув в отворі двоверхової мурованої дзвіниці на сам крайчик гзимєсу, так що полєвина стони була вже над пронаєстю і поглянув на місточко. Оно давало тепер дуже сумний вид. Перед кількома днями знищив великий пожар коло 70 домів, по найбільшій части жидівських і тепер видко було довкола чорні, недопалені бельки, розвалені печи і сїре румовиско. На других домах видко було пообдирані дахи і повививані вікна та обкидані болотом та і обцарані стїни. Високі ясені, що росли перед нашою хатою посихляли євої зелені верхки; високий стовп пожоги звалив їх буйні, зелені корони; але виратували і церков і плебанїю. По румовисках ходять жидівки та розпорнують попїл, чи не знайдуть що зі своєго доробку. Сумні то були останки. Находили цілі стоси тарелїв, позліпняних днями, пачки окулярів, в котрих шєла зілжали ся в два стовпці, цілі могили музи і збі-

За те ще тепер існує в Росії рух реалістичної праці культурної, а то власне тому, бо то рух реалістичний. Треба собі добре згадати: всі просвічені верстви російської суспільності брали участь в однім, як і в другім руху культурнім. Однак ті елементи російської суспільності, котрі кажуть, що чисто культурна праця неможлива в абсолютістичній державі, ті елементи вже політикують. Чи вони більше могли російському поступови, як звичайні „робітники культури,“ се ще дуже велике питання.

Властивих політичних стремлень є в Росії три: консервативне, ліберально-демократичне і соціалістичне.

Консервативне стремління було найсильніше за часів Александра III-го. Шляхту і буржоазію вязали цілком певні інтереси з абсолютізмом, що помагав їм на кождім кроці. Шляхта, котра призвичаєна була, безжурно марнотравити маєтки, нагромаджені працею кріпаків, тепер була знесеною кріпацтва зруйнована, бо не могла вжити ся в нові обставини. Задовжене шляхотських дібр поступало (і поступає) скорим кроком наперед, бо загальна криза господарска докінчила то, що шляхта в своїй нездарності і лінивстві почала була. Александер III. поміг шляхті: поперше він засновав шляхотський банк, котрий позичав шляхтичам великі гроші по дуже низьких процентах і на дуже довгі часи; до того він видав розпоряджене, котрим заобезпечує шляхті посади офіцерські і найліпше плачені посади державних урядників; він зміцнив дійсний вплив шляхти на селян заведенем „земських начальників,“ котрих іменує ся виключно зпосеред шляхти; він видав розпоряджене, котрим утрудняє, а властиво унеможливає вступ інших елементів в ряди шляхти. Одним словом, всі жаданя шляхти, о скільки вони не були загально політичні, заспокоєно; але за те шляхта не ставляла вже жадних політичних жадань: надіяла ся, що в абсолютізмі єї спасеніє. Але й буржоазія добачала в абсолютізмі свого покровителя. Піднесенем слабого ще капіталізму піддержувано всякими можливими способами перемену

малоземельних селян на дійсний пролетаріат, так що фабрикант діставав дешевих робітників; з другої сторони заведено охоронне цдо, а тим збогачували ся фабриканти на кошт купуючих; розпочато будову сибірської залізничі, отворено нові краї для індустриї в середній Азії, а що найважнійше, буржоазія платила найменші податки, чого вони не могли б досягнути в жадній иньшій державі. Місцю самоупрау передано буржоазії, хоч й під контролею бюрократії, що веїм турбує ся.

До всего того піднесено національну борбу проти всего, що не є російське, а властиво проти всего, що не є православним: против Німців, Поляків*), Фінляндців, Вірменів, жидів і тим приспано російську інтелігенцію. Не можна заперечити, що Александер III. з великим поводженем втворив могутне консервативне стремління, котре, здавало ся, сильнійше, як скала, тривалійше, як сама вічність. А проте саме сей цар ослабив абсолютізм. Передше здавало ся, що російський абсолютізм стоїть по-над суспільністю, рівно гнобить і рівно опікує ся веїми верствами. Він стояв по-над партіями і в рівній мірі веїх хоролив. Особливо-ж добачали широкі маси селян в царю свого Бога на землі. Ніхто не підорвав ту віру широких мас так сильно, як сам Александер III., бо він показав ся отверто яко покровитель одної класи против інтересів веїх иньших. Селянин видить тепер, що цар є перший між шляхтичами, але не є „батьюшкою“ для народу.

(Конець буде.)

*) Автор очевидно забув, що в Росії так само переслідують також тих Українців, котрих правительствено перевело ще силою на православіє. — Ред.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 23. серпня 1897.

Руский концерт в Чернівцях. Ми вже в посліднім числі подали нашим п. читателям до відомости, що концерт руских академиків, котрий спочатку був заповіджений на день 27-го с. м., відбуде ся дня 2-го верес-

ня с. р. в музичній сали в Чернівцях. День концерту змінено нарочно, бо ми знаємо, що під конєць місяця годі жадати від бідних Русинів, особливо з провінції, щоб они тратились на далеку дорогу до Чернівців. Думаємо також, що дня 2-го вересня зможуть ин. учителі з родинами і пані учительки з доохрестности (черновецького та кіцманьського повіту) з легкостію поспішити на той народний пир. Для прилагодженя концерту завязав ся вже тіснійший комітет з п. радником суду Володимиром Ясеницим на чолі. Комітет сходить ся що дня на нараду над важкими справами, що відносять ся до того концерту. Управа хору академиків вже надіслала програму концерту, однак комітет ухвалив порозуміти ся ще з управою що-до деяких змін програми, які конечно потрібні з огляду на буковинську Русь. Є надія, що вже сего тижня зможемо подати до прилюдної відомости докладну програму. Тепер вже можемо згадати, що програма буде дуже добірна; будуть співати ся нові, а гарні пісні, яких бук. Русинам не приходило ся ще чути. Також відиграє один професор музики з Чернівців на скрипці Куєєв, що безперечно причинить ся до величавости концерту. По концерті відбуде ся спільна вечера, де гості зможуть серед невимушеної забави познакомити ся і розвеселити ся, та набрати щиро патріотичної заохоти. Ціни місця ще не означені докладно, бо треба передовеїм в приближено обчислити видатки; потім комітет буде числити на те, що буковинська Русь заповнить салю по береги і відтак установеїть ціни місць по можности як найнижше. Відповідно до салі, будуть ріжні місця, а то: льожа, першорядне крісло, крісло в партері, вступ на салю і карти для студентів.

Руский концерт в Чернівцях так рідко можна почути; хор знаменитий, часописи не можуть досить нахвалити ся; програма добірна, ціни вступу як найнижші — для паннів зрадімо ще, що й хлопці гарні і моторні, тож майте ся осторожно з вашими маленькими серцями, аби не пропали за скоро для черновецьких Русинів! — що-ж більше може бажати буковинський Русин, що хоч троха відчуває свою рускість, котрому мила єго мова і пісня! Нам здає ся, що не потребуємо робити рекламу на лад американський або польський; вистарчить вказати на похвалу цілої праси. Ми відзиваємо ся лише до патріотизму бук. Русинів і переконані, що се вистарчить, щоби музична сала була в день руского концерту переповнена.

Деякі подробиці подамо ще в відповіднім часі.

Президент краєвий гр. Гоєс інспекціонував в суботу кіцманське староство в супроводі секретаря президії д-ра Вірфля.

Концерти академичного хору руского відбудуть ся в дальшій тягу таким поряд-

жа, що жевріли повільною гранею, гроші розтоплені і покручені і т. и. Все то не мало жадної вартости а ціла надія погорілиць була на ратунковий комітет, що завязав ся зараз і розвинув широку акцію. Оттам власне коло громадської канцелярії стоїть велика товпа жидів — там розділяють першу підмогу для бездомних і голодних.

— Де ти виліз — скликнув піддячий, коли перестав дзвонити — бій ся Бога, ходи назад; упадеш — скажуть, я тому винен.

— Я не дурний падати — відповів я з перехвалою, але опер ся одною рукою об стіну і повови відставив одну ногу а потому другу з краю гзімса. В такій небезпечній поставі може кожде слово вивести з рівноваги.

— Ходи на долину — просив піддячий — зараз посходять ся хлопці.

— Чекай, не горить, відрізав я, бо вже все вигоріло. — І я знов поглянув через вікно, та побачив Турка, як біг улицею розмахуючи руками, та підкидував в гору капець з ноги і залав єго в руки. Я свиснув на двох пальцях довго і два рази коротко і він почув мене, приетанув, оглянув ся а відтак побачивши мене став махати головою як збриканий кінь, підскакуючи кілька разів, фицнув в один бік і в другий та пустился чвалом до дзвіниці. Я знов собі-ж вирвав ся як сполоханий жеребюк з отвору в

стіні, вскочив до діри в підлозі, через котру входили сходи на дзвіницю, так що відразу учинив ся на шестім сході і більше зсунув ся як збіг по стрімких деревляних сходах на перший поверх а відтак що сили скавав по кручених камінних східцях: тільки годин від доскоти моїх босих підшвів лишив ся у лустій дзвіниці. Я засів ся в дверях і коли Турко надбів, гукнув против него з усеї сили, щоб єго налякати. Він фиркнув ногами у воздух в мою сторону, що аж згубив оден капець і погнав форкаючи дальше а я за ним. Турко скинув і другий капець та нуж удирати на босаки. Облетілисьмо раз цвинтар і другий. Ате я таки здогонив єго, зловив внів руками і разом з ним повалив ся на землю. Так ми перекотили ся кілька разів через себе по мнкій мураві і відтак серед сміху, овів та стонів розложили ся горілиць на траві, відсапуючи наші перегони. Піддячий зійшов вже з дзвіниці а через фіртку показав голову скрадаючись Суята, і коли побачив нас увійшов швидко на цвинтар. За ним прийшли оба Куцаки, боднарі а з другого боку переліз через мурований паркан Шкробик, шевчук, далі Базько і Дмитро Костирка і Ясько Турко Синишин і Ясько Гордьо і Миццола Станішевський і ще кілька Турків та Костирків.

— Що будем нині робити? — спитав я розкладаючи ноги і руки широкі на мураві.

— Бавмо ся перерваного кріля — підхонив

Суята. Він вже від малого працював в кузні і так закоптів, що не було вже знати, чи він зроду вдав ся такий чорний, чи саджа віла ся так в єго шкіру. Тільки єго сині очі блискали лагідним сьвітлом з того муриньського обличя.

— Я не хочу перерваного кріля, — противив ся Ясько Синишин — Суята бе по руках своїми молотами, що я потому не могу дратви засилати, так болять руки. Бавмо ся яструба.

— Що яструба, ліпше свинки, — відозвав ся котрийсь.

— Най буде свинки, принесеїть палиці: а хто має галку? Галка се була пилка з коровячої шерсти, обшита шкірою.

Кількох хлопців побігло до нашого складу палиць, грубих і тонких, загнутих і простих, яких треба було до наших забав, до свинки, до галки або кички.

Тимчасом я став перевязувати собі ногу, з котрої зсунув ся платок і цюркотіла кров.

— Що тобі у ногу — зачитав Куцак.

— Та от, подер на даху, як ратував від огню. Такі там цьвахи повилазили, що страх. Я казав не зливати даху водою, а вони вилили кілька коновок, тай я що стану на мокро, поховзну ся, шур... а цьвах за ногу дирр... Диви як покалічив ся.

І я показав підшву, що була мов посікана а з кількох цілин добувала ся тепер кров.

ком: дня 25-го с. м. відбуде ся концерт в Рожнітові, дня 27-го с. м. в Бучачи, дня 29-го с. м. в Коломиї, дня 31-го с. м. концерт з танцями в Товмачи (а не, як було оповіщено, в Борщеві), відтак переїде хор на Буковину і дня 2. вересня дасть концерт в Чернівцях.

Купали в Пруті відбувають ся тепер під асистенцією жандармів. Увійшло се було в Чернівцях в звичай, що в Пруті купали ся мешканці без купелевої одіжи, розумуючи, що стане для всіх місця в ріці, щоби могли ся скупати, не перешкаджаючи собі. Але в імя публичної моральности, особливо на таким люднім місци, як коло великого мосту, магістрат черновецький і староство заважали купелів в строю Адама. Та звичай сильнійший, як приказ, люди не хотіли відзвичаїти ся від давного догідного способу купання. Тепер жеж стоять коло мосту два жандарми і уважають, щоби ніхто не купав ся без купелевого одія. Так скінчила ся вже неприлична ідилля над Прутом.

Добра нагода трапляє ся для родичів і опікунів примістити свої діти в заводі торговельнім. Сейчас знайде приміщене сімох хлопців, а іменно: чотирох в „Народній Торговлі“, один в руській торговлі виробів масарських у Відні, один в руській бюрі комісовім у Львові а один в сільській крамниці. Усліва прийняті наступуючі: тілесна і умова спосібність, скінчене що-найменше 4-ої класи шкіль народних і 13-го року життя, а звінци однорічна безплатна практика. Кандидати, котрі скінчили 3-тє класу шкіль середних, відбувають практику безплатно лише пів року. Від практиканта в бюрі комісовім вимагає ся 4-ої класи шкіль середних і знання язика німецького. До власноручних подань кандидатів, належить долучити: метрику, посылдне свідомство шкільне і заявлене вітня а взглядно опікуна, що обовязує ся давати хлопцеві удержане через цілий перший рік а взглядно через піврік. Адресувати належить до Дирекції „Народної Торговлі“ у Львові.

Збіже дорожжє. Жнива на Угорщині не конче дописали, як що до скількості, так і до якості зерна. При пробах молоченя побазало ся, що морґ дає 5 сотнарів метричних пшениці, а на міру важить гектолітер 72 до 74 кильо. Взгалі сего року буде значно менше пшениці і життя на вивіз.

Варто наслідувати! В Америці мусить кожда дитина, що ходить до школи, в означнім дни засадити власноручно якусь деревце. Она потому доглядає свого деревця і через те всі улици в американських осадах суть густо отїнені деревами, котрі еще й приносять пожиток своїми плодами. Деревця садить ся або пізно в осени, або вчасною весною, в марті. Ану, наслідуймо і ми сей гарний звичай!

Повиборчий процес вів ся минувшого

— Не течи, юхо — крикнув я знетерпівлений і ударив кулаком по підшві, що аж кров бризнула, вже третій день і ще не хочеш прирхнути?

— Го, го, як би не ми оба, — хвалив ся Турко — то була би згоріла плебанія. Я пробуdiv ся, як вже дзвонили на гвалт. Дивлю ся, а наша хата ціла в огни. Наробив крику, вибіг на двір а над містом такий вогнений стовп аж до неба. Такими несе звїздами в гору, а шипить так, як у пасійі. Але на наш бік не несло, лиштуда на церков. Я скочив у хату, натягнув штани і так у сорочіцї без шапки, гайда, біжу сюди. Вибіг я на горб на крунецьку улицю, дивлю ся а ту горять самі жида. Слава Богу, подумав, що не наша віра. Хочу іти сюда до церкви, але улицею не мож перейти, так пече. Дивлю ся а мої татуньо заслонили ся банотою тай хотять бічи сюди до церкви. А я кличу їх: тату, сюди не перейдете, я вам покажу иньшу дорогу. — А ти куди, — кажуть до мене тато — чому не пантруєш хати?

(Дальше буде).

тижня пере адвоката д-ра Короля о вибори лі були дві родна. Польща на самі, а народна 30 дідич Гавт перехилили а коли то не здало ся на з виборчим комісаром і війтом вибори: жолти-ж і на таке раду д-ра Короля ждали спокійний комісар не відіде, пани д-ра бунт і вскорі одержали поміч жандармску. Д-ра Короля обжаловано, що підбурював селян до бунту і упору против властей, а кількох селян о бунт і зневагу виборчих комісарів. При процесі однак показало ся, що ніхто не чув підбурюючих слів від д-ра Короля, окрім одного паньского посїпаки, а й „бунт“ селян показав ся лише страховищем, яке собі вималювали такі самі обжаловуючі. Лише кілька селян в добридушний спосіб докоряли виборчому комісареві, чому его відразу при виборах стали болїти зуби, та й війта, польского лаполіза, наминали, аби не стояв за панамі, а за справедливістю. Се уважав суд образою комісара і війта в їх урядованю і засудив Гавриса Степишина на 7 днів арешту, Посіпака Галаса на 3 дни, Леська Нетребу на 5 днів, Далька Стиська на 7 днів, а Гриця Москалика на 5 днів арешту. Прочих селян і д-ра Короля увільнено цілковито від вини і кари. Хоч і засуджено кількох селян на малі кари, то все таки вийшла народна партія з того процесу побідносно, бо вийшли на верх всі ті погані середства, крутарства і насильства, якими переведено в Галичині послїдні вибори до ради державної.

Коли хто забудько. Одній пани, що сими днями приїхала берлинсько-вродлавским поїздом до Кольбурта, приключила ся така пригода. Коли пересїдала до гожелицького поїзду, забула в поспіху в першім поїзді свій капелюх. Пішовши на другий кінець перона, сіла тут до поспішого поїзду, що відходив до Берлина, замість сісти до гожелицького поїзду. Коли кондуктор звернув єї увагу на то, она вибігла з поїзду, але забула в нїм свою хустку. Сівши щасливо до поїзду, котрим їй дійсно треба було їхати, і помістивши свої накунки, спостерегла ся, що нема капелюха і хустки. Біжить отже чим скорше до поспішого поїзду, щоби звідтам взяти насамперед свою хустку. Ледви що добігла, коли в тій хвили поїзд рушає і відходить до Берлина, біжить до вродлавського поїзду, а той вже також поїхав. Наконєць заким ще змогла добічи до гожелицького поїзду, рушив і той з єї накунками, лишаючи єї саму на стації.

Потроїли ся грибами три особи в Ревні. Тамошня молодиця Домініка Сказанюк зїла гриби разом зі своїми дітьми, з котрих одно мало 9 літ, друге два роки. Небавом упала без притомности а прибувний лікар міг лише констатувати смерть.

Електрика і сьпів. Богато винайдень завдячуємо силі, скорости і другим прикметам електрики, а тепер ще і сьпіваків будуть робити електрикою. А. Монте і Граніє післали недавно до французької Академії цікаву розправу п. з. „Про вплив електризації на голос сьпіваків.“ Они твердят, що електризация впливає знаменито на голосові органи. Уліпшене голосу не є ані болїсне, ані коштовне, а замість довгих вирав голосових, потреба тільки засїсти кілька разів на електричним стільци; се звичайне крісло, поставлене бутельках або порцелянових ізоляторх з оливою. Коли сьпівак, що хоче видосконалити свій голос, засає на кріслі, лучимо его металевим ланцужком з відємним бігуном сильної машини електро-статичної і вираваємо єї в рух. Скоро назбирає ся вже велика скількість електрики на кондукторі (додатнім бігуні) беремо получену з ним щіточку і зближаємо осторожно до твари пациента. Як будемо щіточку держати у відповіднім віддаленю, то з неї не вискочить іскра, тільки покажуть ся на ній сьняві, легко тріскаючі, огнисті свїтленька, названі „впливами“ або „сєретами.“ Є се тихі виладуваня електричні, які можна дуже добре бачити в темноті; они не справляють прикрого

не колять, як звичайна іскра, суть габізм не чує їх діланя. Коли-ж пацієнти захвату сї огники, що трикають до того вже по кількох, а навіть по однім менті буде очевидний якийсь невитолковливий вплив на голосові струни. Наперед можна вжити, що голос став далеко гнучкійший і сильнійший: зависить се від зміни віддиху, бо вдихане стає глубше і сильнійше, а видихане рівнійше і довше. Притім зменьшає ся змучене з причини скорости деяких уступів і частого віддиханя; акцент набирає певности і сили. Опісля скаля голосу розширяє ся у високім реєстрі, а навіть і барва голосу улягає користним змінам, зискує незвичайно на чистоті і проникливости. Трудні звичайно переходи з низшого реєстру до висшого стають значно лекшими. Одним словом, сьпівак зискує дуже багато: его голос стає гнучкій, чистій, широкий, лекше піддає ся волі і не мучить ся так скоро, як звичайно. Нова метода улекшає науку початкующим, а підносить вартість скінчених артистів.

Нещасні пригоди. О. Евгений Андрухович, греко-кат. парох в Остапє, повіта скалатського, розмавив в огороді з одним селянином. Нараз роздав ся вистріл і набій поцілів о. Андруховича в лице. Стріляла господи́ня о. Андруховича, Михайлина Падух з віддаленя 25 кроків в огороді, не знаючи, що рушниця остро набита. О. Андруховичеві не грозить утрата життя. — Іван Патино́к, садівник з Яричева нового, 60-літній чоловік, арендував сад у Львові при ул. Калічій під ч. 4. Оногди в полудне приставив драбину до дерева оріхового, щоби позривати оріхи. Коли виліз до висоти першого поверха, заломила ся під ним спорохнавіла драбина, а Патино́к упав так нещасливо на голову, що погиб на місци.

Телеграми „Буковини“.

З дня 23-го серпня 1897 року.

Відень. Пригода mezi Австриєю а Болгарією уже полагоджена, бо Стоїлов відкликав все, що сказав був. Урядове оповіщене, видане вчера, каже: Президент болгарского габінету Стоїлов зложив нині в міністерстві заграничних справ осьвідчене, що інтервю з дня 31. липня с. р. поміщене в берлинськїм Localanzeiger-і зовсім фальшиво. Дальше осьвідчив Стоїлов, що не мав найменшого заміру образити ані Австро-Угорщини, ані габсбургської династії і тому мусить справдити, що зміст згаданого інтервю цілком не відповідає его поглядам і він жадує дуже, що щось подібного дістало ся до публичної відомости. Через те осьвідчене уважають цілу справу полагодженою.

Відень. З кінцем місяця розпочнуть ся міжнародні переговори в справі охорони супротив анархістів.

Відень. Нині не було жадного нещасливого випадку на австрійських залізницях.

Аш (в Чехії.) Заповіджене на вчера німецьке віче заборонило власти. Велика часть вічевиків пішли за границу, в село Вільденав, однак баварські власти видалили їх відтам, і они повернули назад до Аш. Тут прийшло до розрухів. Двох урядників староства побито. Військо привернуло спокій около півночи.

БУРСА

„Народного Дому в Чернівцях.

дасть в році шкільнім 1897/8 ціле удержане і над-
зір 30 питомцям, передусім ученикам 1. і 2. ру-
ської класи гімназійної, а тільки винятково з
особливих причин і ученикам інших шкіл.
Оплата вносить 2 зр. на інвентар, 1 зр. півріч-
но за пране і 15 зр. місячно за удержане, плат-
них з гори. Питомці мусять вказати ся, що ма-
ють три рази змінити біле на постіль, 6 пар бі-
ля, 4 ручки, 6 хусточок до носа, 2 пари обуви
і добру одяг; без того не вільно буде ніякому
питомцеві спровадитись до бурси.

Поданя о прийняте до бурси треба вносити
до кінця серпня с. р. Ученики, що ставлять ся
муть до вступного іспиту до 1. рускої класи гім-
назійної по ваканціях, мають внести поданя о
прийняте до бурси також до сего терміну; рішене
о їх прийняте западе в день самого іспиту. В по-
данях, підписаних родичами, треба означити до-
кладно, кільки хто обов'язує ся платити місячно.
Прийняте зависіти буде головню від висоти мі-
сячної плати, однак ученики з недостаточним
поступом і невідповідним поведенем не будуть
зовсім прийняті.

До кожного поданя треба прилучити по-
свідне свідчення шкільне, а до подань о зниже-
не місячної плати ще й свідчення неможности,
підписане урядом парохіяльним, громадским, по-
датковим і катастральним.

Заряд бурси доложив всіх старань, щоби
питомці мали здоровий харч і старанний догляд.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

владжена д-ром Гр. Величком, видана товариством
„Просвіта“, а виконана в літографічнім закладі
Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарсна ціна карти, накле-
єної вже на полотні, вносить 3 зр. 50 кр.,
а для членів „Просвіти“ і передплатників
„Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пер-
есилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіту“ у Льво-
ві, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте
чим скорше!

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік
руска газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляе ся она що дня
крім неділь і свят. Поміщає статі про справи
буковинської Русі, але познакомлює читателів
також із справами Русинів в інших землях
руських. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і вза-
галі о матеріял такий, що обходить кожду руску
родичу. Що „Буковина“ цікава і для галицьких
Русинів, свідчить значне число передплатників
єї в Галичині. Передплата лише 10 зр. Адреса
редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці
улиця Петровича число 2.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

И ЗЕЛІЗНИЦЬ

7 після часу середно-європейского.

нівців						приходять до Чернівців						
до Радівців	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятина, Нелолоківців	1128	320	757	811	610	
до Гадікфальви	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гат- ни, Гадікфальви, Глібокої	—	809	1212	350	1000	
до Садагури, Бояна, Но- воселці	645	430	—	—	—	з Новоселці, Бояна, Са- дагури	—	1113	950	—	—	
з Глібоки						до Глібоки						
до Карапчева, Сторожив- ця, Бергомету, Межибро- дів	814	535	—	—	—	з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—	
Перший поїзд іде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і п'ят- ниці.												
з Гадікфальви						до Гадікфальви						
до Радівців	610	1003	228	612	805	з Радівців	542	855	115	550	747	
з Гатни						до Гатни						
до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—	з Кімполонгу, Вами, Гура- гумори, Качики	1258	625	—	—	—	
з Іцкан						до Іцкан						
до Сучави	327	630	1009	216	718	зі Сучави	442	842	130	630	837	
з Вами						до Вами						
до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250	з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545	905
Поїзди ідуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.												
з Карапчева						до Карапчева						
до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—	з Чудина н. С.	555	555	—	—	—	
Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка, нічний кождої днини.												

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно європейский іде о 46 минут пізніше
від черновецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано і зазначає ся підчеркне
нем минут.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отці

Друксортти шкільні

як найліпше виконані, й по найде-
шевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestions-
protokoll — Inspectionsbericht, — Jahres-
ausweis — Lehrerkataster — Schulkataster
— Schulversäumnisausweis — Schulnach-
richten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені дшоводчі протоколи та окладики до
каталогів і тижневників.

Замовленя з провінції виконують ся відворот-
ною поштою.

АКАДЕМИК-РУСИН

глядає лекції.

Евентуальні зголошене просимо надіслати
до редакції „Буковини“.

LINIMENT. CAPSICI COMP.
aus Richter's Apotheke in Prag.
Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen,
schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apo-
theken vorrätig ist, sehe man stets nach der
Marke: „Anker“.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсі свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роч-
ник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сузна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.
32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.

Замовленя приймає й редакція „Буковини“.

За редакцію відповідає **Осип Маковей.**